

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

10 Ekim 2019

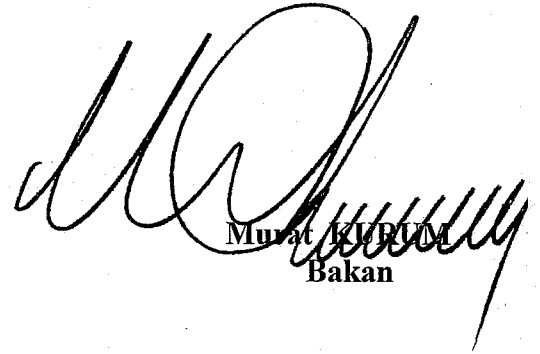
Sayı : 30824082/610- 237591
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listelerde; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:-

- Liste (4 Adet, 5 Sayfa)
- Cevap yazısı (51 Adet, 91 Sayfa)

7/12504 GK 143	7/12726 GK 145	7/13827
7/11508 GK 135	7/12509 GK 143	7/13936
7/10888 GK 127	7/13379 GK 5	7/14435
7/11125 GK 135	7/16175	7/14437
7/17258 GK 75	7/15937	7/15609
7/19277 GK 101	7/7257 GK: 75	7/15610
7/12505 GK 143	7/13105 GK: 147	7/11980 GK: 143
7/14175 GK 24	7/15938	7/13377 GK: 15
7/16440	7/11347 GK: 135	7/14646
7/16176	7/16228	7/14181
7/12727 GK 145	7/15935	7/13692
7/12728 GK 145	7/15936	7/13688
7/16439	7/11638 GK: 142	
7/12619 GK 143	7/7258 GK: 75	
7/11777 GK 142	7/5298 GK: 40	
7/11365 GK 135	7/12618 GK: 143	
	7/13106 GK: 147	

7/15235
7/10305 GK: 123
7/19561 GK 108
7/19564 GK 108
7/17385 GK 77
7/17387 GK 77

**İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MAHİR POLAT'IN
TBMM 7/9277 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR
SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

İzmir'in Karaburun ilçesinde Tunç (Bronz) çağıma tarihlenen bazı bulguların ve aletlerin Manastır Köyü yakınlarındaki Çakmaktepe höyüğünde bulunmasıyla birlikte Karaburun'un çok eski bir yerleşim yeri olduğu kanıtlanmıştır. Tarihi ile kültürel turizmin, berrak koyları ile yaz turizminin merkezlerinden biri olan Karaburun'da ayrıca hayvancılık ve tarım yapılmaktadır. Ancak plansız yapılan taş ocakları, rüzgar gülleri ve balık çiftlikleri sebebiyle Karaburun'un eşsiz doğası zarar görmekte, tarım ve hayvancılık ile geçimini sağlayan vatandaşlarımız mağdur olmaktadır.

Karaburun Kent Konseyi tarafından hazırlanan rapora göre, 415 kilometrekarelik Karaburun'un yüz ölçümünün % 71'i, 6 firmaya Rüzgar Enerji Santrali (RES) proje sahası olarak tahsis edilmiştir. Bunun da yarımada'nın neredeyse tüm dağlık alanlarını kaplayacak ölçüde olduğu aynı raporda belirtilmektedir. Yarımada'da RES yatırımı planlanmayan tek bölge ise yüzde 13 Tük alana yayılan Bozdağ (Akdağ) kütlesidir. Raporda yer alan bilgilere göre, Ege'nin denizden en hızlı yükselen bölgesi olarak bilinen bu dağ kütlesinde yerleşimin mümkün olmadığı görülmektedir.

İlçede geçimini kıl keçileri ile sağlayan vatandaşlarımız, dağlarda kurulan RES'ler nedeniyle hayvanlarını otlatacak alanların daraldığından bahisle, yeni alanlar arayışında olup yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kaldıkları için mağduriyetlerini dile getirmektedir. Vatandaşlar, bu durumun devam etmesi halinde hayvancılığı bırakmak zorunda kalacaklarını vurgulamakta, büyük endişeler içerisinde olduklarını belirtmektedirler.

Özetle, Karaburun ve yakın bölgesi, günümüzde balık çiftlikleri, taş ocakları, rüzgar enerji santrallerinin neden olduğu çevre sorunları ile karşı karşıya bırakılmıştır. Bu çerçevede;

- 1)Karaburun'da önergenin yanıtlandığı tarih itibariyle kaç balık çiftliği, kaç RES, kaç taş ocağı faal olarak bulunmaktadır? Proje ve ÇED aşamasında bulunanların sayısı kaçtır?
- 2)Bölgedeki doğal ve tarihi güzellikler ile tarım ve hayvancılık faaliyetleri dikkate alındığında projelere verilen onaylarda bu durum ve üreticilere etkisi değerlendirilmekte midir?
- 3)Eşsiz doğal güzelliklere sahip Karaburun'da RES'lerin kapasite artışı gerekçesi ile konutların 150 metre yakınına kadar türbin kurulmasına izin verilmesinin gerekçesi nedir? Yaşam alanlarının içinde kurulmakta olan RES türbinlerinin insan sağlığına etkileri konusunda kriter var mıdır?
- 4)RES kurulumu öncesinde ve sonunda yöredeki hayvancılık faaliyetlerine ilişkin etki analizi yapılmış mıdır? Yapılmış ise bunların sonuçları nelerdir? RES'lerin hayvancılık faaliyetine ve hayvanlara yönelik vermiş olduğu zarar var mıdır? Var ise bunlar nelerdir? Özelde Karaburun'da, genelde ülkemizdeki RES'lerde bu tür zararlı faaliyetlere rastlanmış mıdır?
- 5)RES kurulumu öncesinde ve sonunda yöredeki tarım faaliyetlerine ilişkin etki analizi yapılmış mıdır? Yapılmış ise bunların sonuçları nelerdir? RES'lerin tarım faaliyetine vermiş olduğu zarar var mıdır? Var ise bunlar nelerdir? Özelde Karaburun'da, genelde ülkemizdeki RES'lerde bu tür zararlı faaliyetlere rastlanmış mıdır?

6) RES'lerin kurulduğu bölgede nesli tükenmekte olan hayvanlar ve endemik bitki türleri var mıdır? Varsa bunlar hangileridir? Bu türlerin kurtarılması için yapılan çalışmalar nelerdir?

7) İzmir'de yapılmış ya da proje aşamasında olan RES'lerden, Sit Alanı veya Özel Çevre Koruma Alanı içinde olan var mıdır? RES'ler yapılırken doğanın, doğal hayatın tarım ve hayvancılığın korunması için yaptığınız herhangi bir çalışma var mıdır? Varsa bunlar nelerdir?

8) Önerenin yanıtlandığı tarih itibariyle genelde ülkemizde, özelde ise İzmir'deki maden ocağı, kalker ocağı ve kırma-eleme tesisi sayısı kaçtır? Kaçı proje aşamasındadır? Bu tür tesislerin kurulmasına onay verilirken bölgede tarım ile geçinen vatandaşların gelir kaynakları ve faaliyetleri dikkate alınmadığı yolundaki iddialar gerçeği yansıtmakta mıdır?

9) Bakanlığınızın artan taş ocaklarının sayısı ve çevreye verdiği zararlarla ilgili olarak aldığı önlemler var mıdır? Alman önlemler çerçevesinde söz konusu tesislere son üç yıl içinde kesilen cezalar ve yaptırımlar nelerdir?

10) Ekosistemi korumak için Bakanlığınız tarafından yapılan denetimleri sıklaştırılmak suretiyle hangi caydırıcı yaptırımlar uygulanmıştır ve/veya uygulanacaktır?

CEVAP:

Karaburun İlçesi ÖÇK sınırları içinde 43 adet balık çiftliği ve 6 adet rüzgar enerji santrali faaliyette olup, bölgede maden ocaklarıyla ilgili ÇED Yönetmeliği kapsamında verilmiş 25 adet karar bulunmaktadır.

İzmir İli, Karaburun İlçesinde 1 adet Su Ürünleri Yetiştiriciliği projesinin ÇED süreci devam etmektedir. Diğer taraftan, Resmi İstatistik Programı kapsamında hazırlanarak her yıl güncellenen ve Bakanlığımızın web sayfasında (<https://ced.csb.gov.tr/>) yayınlanan "ÇED İstatistikleri Raporunda" 1993-2018 Dönemlerini içeren ÇED Kararlarının sektörel dağılımına, ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Karar sayılarının illere ve yıllara göre dağılımına ulaşılabilir.

İzmir İli, Karaburun ve Urla İlçelerinde (Karaburun Yarımadası) Bakanlığımızca 4 adet RES projesine "ÇED Olumlu" kararı verilmiştir. Söz konusu Bölgede Bakanlığımıza hali hazırda ÇED Başvurusu yapılmış olan ve süreci devam eden herhangi bir RES projesi bulunmamaktadır.

İzmir İli, Karaburun İlçesinde Kalker Ocağı Projesi olarak ÇED Yönetmeliği EK-1 Listesi kapsamında Bakanlığımızda süreci devam eden ve verilmiş bir karar bulunmamaktadır. ÇED Yönetmeliği 5. Maddesi uyarınca "Seçme, Eleme Kriterleri uygulanacak projelere ilişkin "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını verme yetkisi Valiliklere devredilmiştir.

Dolayısıyla, Taş ocaklarının çalışma alanı sınırlarının belirlenmesi ve ruhsatlandırılması Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılmakta olup, müktesep hakları kapsamında çalışmalar yürütülmektedir.

İzmir İli sınırları içerisinde yer alan taş ocaklarının kümülatif etkilerinin mevcut durumda çevresel açıdan olumsuzluklara yol açabildiği, kent yerleşik alan sınırları içerisinde/sınırında kaldığı için kent yaşamı üzerinde baskı oluşturduğu Müdürlüğümüzce de değerlendirilmekte olup, Çevre Kanunu, ÇED Yönetmeliği ve Çevre Kanununa istinaden çıkarılan ilgili Yönetmelikler kapsamında titüzlük değerlendirilme yapılmakta ve gerekli denetimler sıklıkla gerçekleştirilmektedir.

Karaburun Bölgesi'ndeki RES projelerinin ÇED süreci Bakanlığımız tarafından yürütülmüş ve ÇED Yönetmeliği'nin 8. maddesi gereğince oluşturulan İnceleme Değerlendirme Komisyonu'nda üye olarak, İzmir Valiliği (İl Tarım ve Orman Müdürlüğü), Tarım ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü), Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün uzman temsilcileri görev almıştır. Söz konusu kurumların, kendi görev ve yetkileri çerçevesinde verdikleri görüşler doğrultusunda, ÇED Raporlarında tarım ve hayvancılık, doğal ve tarihi alanlar, nesli tükenmekte olan ve endemik türler (flora-fauna ve ornitolojik), Sit Alanı ve Özel Çevre Koruma Alanlarına ilişkin değerlendirmeler yapılarak, alınacak koruma tedbirleri belirlenmiş ve konuya ilişkin ilgili kurumların uygun görüşleri alınmıştır.

Yine, bu kapsamda, RES projelerinin flora-fauna ve kuşlar-yarasalar üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla, akademik seviyede Ornitolojik (kuş-yarasa) ve Ekosistemin diğer bileşenleri (flora-fauna) hakkında detaylı çalışmalar yapılarak, çevresel etki değerlendirmesi sürecinde, Ornitolojik-Ekosistem Değerlendirme Raporlarının hazırlanması talep edilmektedir. Söz konusu raporlar bu konuda yetkinliği bulunan Tarım ve Orman Bakanlığı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü) uzmanlarınca incelenmekte-değerlendirilmekte ve uygun görüşleri alınmaktadır.

RES proje yerleri, Rüzgar Kaynağına Dayalı Elektrik Üretimi Başvurularının Teknik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik EK-2'de yer alan Santral Sahası Belirleme Yöntemi kullanılmak suretiyle Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca belirlenmektedir. RES projelerinin ÇED süreçlerinde, Rüzgar türbinlerinden kaynaklanan insan ve çevre sağlığını etkileyecek en önemli etken gürültü kirliliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna ilişkin olarak rüzgar türbinlerin insan ve çevre sağlığına ilişkin olarak ÇED Raporlarında gürültü hesaplamaları ve modellemeleri yapılarak ilgili mevzuattaki sınır değerlerin sağlanması zorunlu tutulmaktadır. 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikâyet üzerine denetimler yapılmakta olup, Çevre Kanununa aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunun 20. maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmakta ve 15. maddesine göre de faaliyet durdurma cezaları verilmektedir. Bakanlığımız 2016, 2017 ve 2018 yıllarında gerçekleştirilen denetimler sonucunda Çevre Kanununa aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere uygulanan idari yaptırımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Bakanlığımızca 2016-2019 Yılları Arasında Maden Sektöründe Gerçekleştirilen Denetimler;

YILLAR	DENETİM SAYISI (Adet)	KESİLEN CEZA MİKTARI(TL)	KAPATMA/DURDURMA (Adet)
2016	5239	12.621.823	65
2017	6650	60.912.317	79
2018	5467	14.071.173,26	63
2019*	2535	12.097.795,30	40

Bakanlığımız 2016-2019 yıllarında gerçekleştirilen çevre denetimleri sonucunda Çevre Kanununa aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere uygulanan idari yaptırımlar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Bakanlığımızın 2016-2019 Yıllarına Ait Denetim Verileri:

YILLAR	DENETİM SAYISI (Adet)	KESİLEN CEZA MİKTARI(TL)	KAPATMA/DURDURMA (Adet)
2016	52.609	108.423.525	366
2017	52.041	165.098.189	324
2018	50.456	109.032.293	259
2019*	26.471	82.300.114,43	143

(*Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatına ilişkin; tüm kurum, kuruluş ve işletmelere ait denetim verileridir.)

Ayrıca, İzmir İli genelinde; 5995 sayılı Kanunla değişik 3213 sayılı Maden Kanununun 7. maddesinin 1. fıkrası ve Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliği'nin 119. maddesi kapsamında kısıtlama getirilecek alanların (I. ve II. a Grubu madencilik faaliyetleri ile ilgili alanlar) belirlenmesi için mülga Maden İşleri Genel Müdürlüğü Başkanlığında diğer ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla 15/08/2014 tarihinde toplantı yapılmıştır.

İzmir'in metropol yerleşiminin doğu (Bornova-Belkahve-Pınarbaşı) ve güney otoban (Aydın otobanı girişi, Işıkkent civarı) girişinde yer alan taş ocakları, kırma eleme tesisleri ve çimento fabrikaları civarı ile yine kentin doğu tarafında bulunan, ancak henüz madencilik faaliyetleri yürütülmeyen, madencilik faaliyetleri yürütülmesi durumunda benzer sorunların yaşanmasına neden olabilecek alanlar (Kemalpaşa ilçesi güneyi ve Buca Kaynaklar) Müdürlüğümüzce "Kısıtlama Getirilecek Alan" olarak önerilmiştir.

Yapılan çalışmalar neticesinde; İzmir Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce önerilen söz konusu alanlar mülga Maden İşleri Genel Müdürlüğü tarafından I. ve II. a Grubu madencilik faaliyetlerine kısıtlama getirilen alan olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, İzmir ilindeki diğer kurumların da Kısıtlama Getirilecek Alanları belirlenmiştir.

Böylece, söz konusu alanlara I. ve II. a Grubu yeni maden ruhsatı verilmemesi sağlanmıştır. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen kararlar, nihai izin onay niteliğinde olmayıp, projenin faaliyete başlayabilmesi için tek başına yeterli değildir. İlgili kurumlardan meri mevzuat uyarınca, gerekli izinlerin ve uygun görüşlerin alınmasını müteakip faaliyete geçilebilmektedir.

